

Minister van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
D.t.v. de heer drs. H.W. van Sandick
Postbus 30940
2500 GX Den Haag

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Juliana van Stolberglaan 4
2595 CL 's-Gravenhage

correspondentieadres
Postbus 90614
2509 LP 's-Gravenhage

datum 23 augustus 2004
contactpersoon W.M.C.J. Rutten-van Deurzen
doorkiesnummer 070 - 361 9819
e-mail W.Rutten@rvdr.drp.minjus.nl
ons kenmerk UIT 4491/ONTW WR
uw kenmerk 2004004859
onderwerp Wetsvoorstel grondexploitatiewet – Advies

t 070 – 361 9723
f 070 – 361 9746

Geachte mevrouw Dekker,

Bij brief van 15 juni 2004, met kenmerk 2004004859 verzocht u de Raad voor de rechtspraak (hierna: de Raad) advies uit te brengen inzake het wetsvoorstel grondexploitatiewet.

Dit wetsvoorstel beoogt een wijziging van de Wet ruimtelijke ordening en enige andere wetten inzake de grondexploitatie. Het wil de gemeenten een meer op eisen van vandaag toegesneden publiekrechtelijk instrumentarium bieden voor kostenverhaal (in plaats van de huidige baatbelasting en de exploitatieovereenkomst), verevening en locatie-eisen bij particuliere grondexploitatie. Het wetsvoorstel introduceert daarvoor een nieuw planfiguur, het exploitatieplan.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.

Algemeen

In het wetsvoorstel wordt, voor wat betreft de rechtsbeschermingsprocedure ten aanzien van het exploitatieplan, gekozen voor een gedifferentieerd rechtsbeschermingstraject. Daarbij wordt onderscheiden naar exploitatieplannen die in samenhang met een bestemmingsplan en die welke in samenhang met een projectbesluit worden vastgesteld. Vanwege de nauwe inhoudelijke samenhang met een bestemmingsplan is voor het exploitatieplan dat in samenhang met het bestemmingsplan wordt vastgesteld gekozen voor aansluiting bij de rechtsbeschermingsprocedure van het bestemmingsplan, te weten beroep in eerste en enige aanleg bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, aldus de Memorie van Toelichting. Echter wanneer een exploitatieplan niet wordt vastgesteld ten behoeve van een bestemmingsplan, maar bijvoorbeeld in samenhang met een projectbesluit is er de mogelijkheid voor beroep in twee instanties.

De Raad constateert dat op deze wijze een verschil in de uitgebreidheid van rechtsbescherming wordt gecreëerd, waarvoor rationeel geen aanleiding lijkt te bestaan en waarvoor in ieder geval geen onderbouwing wordt gegeven. Het lijkt voor de hand liggend in beide gevallen met één instantie te volstaan of in beide gevallen de uitgebreidere rechtsbescherming in twee instanties te geven.

datum 23 augustus 2004
kenmerk UIT 4491/ONTW WR
pagina 2 van 2

Financiële en organisatorische consequenties

In de Memorie van Toelichting wordt een eerste inschatting gemaakt van 100 tot 200 beroepszaken tegen exploitatieplannen. De Raad kan zich vinden in de door u gemaakte schatting. Ervan uitgaande dat het in ongeveer 35% van de gevallen gaat om beroep tegen een exploitatieplan vastgesteld in samenhang met een projectbesluit komt dat neer op 35 tot 70 zaken per jaar bij de rechtbanken. Daarnaast geeft u aan dat in ongeveer 280 gevallen beroep zal worden ingesteld tegen de exploitatievoorschriften (voortvloeiend uit het exploitatieplan) bij een bouwvergunning.¹ Dit impliceert een duidelijke verhoging van de werklast bij de rechtbanken en brengt een stijging van de kosten teweeg. Op basis van het bekostigingsstelsel rechtspraak bedraagt de kostprijs van een zaak voor de enkelvoudige bestuursrechter €2.508.² Een totaal aantal extra zaken van 285 á 320 impliceert een jaarlijkse toename in de kosten voor de rechtspraak van 700 á 800 duizend euro.

De Raad merkt hierbij op dat de cijfers aanzienlijk anders zullen liggen indien tegen het exploitatieplan, vastgesteld in samenhang met het bestemmingsplan, beroep in twee instanties kan worden ingesteld. Dat heeft dan uiteraard consequenties voor de werklast bij de rechter in eerste aanleg.

De Raad treedt graag met u in overleg indien u principiële onderdelen van dit advies niet overneemt in het ontwerp wetsvoorstel. Als het ontwerp op andere punten wordt gewijzigd, wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren.

Hoogachtend,

Th. Groeneveld
Lid Raad voor de rechtspraak

Cc.
DB Presidentenvergadering
LOVB
Minister van Justitie d.t.v. de heer mr. R.H. van den Hoogen
Voorlichting

¹ Dit percentage en de genoemde aantallen zijn gebaseerd op aanvullende informatie vanuit uw ministerie welke op 29 juni en 6 juli 2004 per e-mail is toegestuurd.

² Voor de berekening van de kosten is uitgegaan van de gedifferentieerde rechtbankmiddensom 2004 (€9.322 voor RM en €4.979 voor OD), hier is vervolgens de overhead en de opslag voor de landelijke diensten aan toegevoegd. Voor de zaken bij de bestuursrechter is uitgegaan van een bestuurszaak volgens lamiciezaakscategorie appellabele einduitspraak bodemzaak varia/ex-arob EK.